

Ylioppilaskirjoitusten englanninkielen aihealueet olivat tieteispainotteisia

RIIKKA KUOSMANEN

Siilinjärven lukion sali oli maanantaina tyhjä jo kahdelta. Viimeisimmät oppilaat tulivat ulos ja kertoivat kirjoitusten aiheiden olleen haasteellisia. Maanantaina tietoa mitattiin vieraan kielien pitkän oppimäärän kir-

jallisella kokeella.

Lukion englanninopettaja **Kristiina Hakkarainen** kertoi, että englannin koe oli rakenteeltaan perinteinen ja tavallinen.

”Aiheet olivatkin sitten vaativuudessa omaa luokkaansa. Tiedeaiheita oli paljon, kyseltiin esimerkiksi hii-

lestä ja aivoista. Aiheet olivat suurelta osin viimeisten pakollisten kurssien aiheita”, Hakkarainen summasi.

Hakkarainen uskoi kuitenkin, että oppilaat ovat pärjänneet hyvin, koska kaikki lähtivät pois ennen kolmea, johon virallinen kirjoitusaika kesti.

”Meillä kirjoitetaan A-

englantia paljon. Oikeastaan kaikki, jotka eivät kirjoita matematiikkaa A-tasoisena, kirjoittavat pitkän englannin”, Hakkarainen kertoi.

Lukion rehtori **Rauha Pesonen** kertoi suuren osan kirjoittajista olleen uusijoita.

”Rohkaisimme nuoria käyttämään kaiken ajan hyväksi,

mutta varmasti siihen vaikuttaa se, että monet uusijat ovat saaneet jo opiskelupaikan ja sen vuoksi lähtivät aiemmin pois”, Pesonen pohti.

Siilinjärvellä kirjoitettiin ainoastaan englantia A-kielenä. Kirjoituksiin osallistui 23 nuorta. Kirjoitukset jatkuvat 3.10 saakka.

Kristiina Hakkarainen kertoi rakenteen englannin kokeesta olleen perinteinen.

Sote organisaatio valtuuston käsittelyyn

Siilinjärven kunnanhallitus esittää valtuustolle 1.1.2013 voimaan astuvaksi esitettävän sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatorakenteen hyväksymistä niin, että se muodostuu sosiaali- ja perhepalveluista, hoiva- ja vanhuspalveluista sekä terveyspalveluista. Niitä hallinnoi sosiaali- ja terveyslautakunta.

Hallitus poisti alkupe- räisestä esityksestä virka- ja tehtävänimikkeiden hyväksymisen, koska se ei kuulu valtuuston, vaan hallituksen päätösvaltaan.

Hallinto- ja toimistopalveluiden osalta kunnanhallitus päätti aiemmasta päätöksestään poiketen, että asia valmistellaan vuoden 2013 kuluessa yhteistoimintalain edellyttämien neuvottelumenettelyvelvoitteiden mukaisesti.

Toimivaltaa valmistelutyöhön

Siilinjärven kunnanhallitus myönsi sivistystoimenjohtaja **Kari Mustoselle** ja liikelaitoksen laitoshuollon sekä ruokapalveluiden ja siivouspalveluiden siirron osalta talousjohtaja **Pekka Takkiselle** toimivallan henkilöstöpäätöksiin koskien kunnan organisaatiomuutoksia Siilisetin purkautuessa. Varhaiskasvatustalutus siirtyy 1.1.2013 alkaen osaksi Opetus- ja vapaa-aikapalvelut -palvelualueelle. Siilisetin laitoshuolto (puhtaanapito) siirtyy em. ajankohdasta alkaen Talous- ja tukipalvelut -palvelualueelle. Ruokapalveluiden siirrosta opetus- ja vapaa-aikapalveluista ja siivouspalveluiden siirrosta teknisistä palveluista Talous- ja tukipalvelut -palvelualueelle.

Loppuvuoden aikana on valmistelutyöhön liittyen em. henkilöiden tehtävä henkilöstöpäätöksiä, joihin ei heillä voimassa olevien johtosääntömääräysten osalta ole toimivaltaa.

Miksi mummi tärisee koko ajan?

JUHA THITZ

Monille siilinjärveläisille tuttu Aira Kuivalainen on jo melko lailla sinut dystonian kanssa. Ensimmäisiä oireitaan sairaus antoi Airan vielä ollessa työelämässä. Se ilmeni autoillessa. Hänen kätensä teki ylimääräistä sivuttaisliikettä, kun hän käytti auton vaihdekeppiä.

Vielä tuossa vaiheessa hän ei mennyt tutkimuksiin. Ihmetteli vain.

Vuonna 2005 Aira jäi eläkkeelle Kysin osastonhoitajan virasta. Enemmälti oireita alkoi ilmetä vasta vuoden päästä eläkkeelle jäännistä. Pää alkoi tütisemaan.

Aira muistaa kuinka hänen lapsenlapsensa **Lilja** ihmetteli sitä. Lilja kysyi, miksi mummi tärisee koko ajan.

Oireet lisääntyivät vielä tästäkin.

Eräänä yönä Aira heräsi siihen, että pää oli taipunut voimakkaasti taaksepäin. Silloin hän meni Kuopiossa terveyskeskukseen omalle lääkärille, josta sai lähteen neurologian poliklinikalle. Siellä tehtiin neurologinen tutkimus. Kyse ei ollut Alzheimerin- eikä Parkinsonin taudista. Dystonian oireet olivat kuitenkin lieviä eikä syytä saatu selville.

Vuoden 2008 aikana Aira huomasi, ettei kyennyt pitämään silmäluomiaan auki. Naapurissa asuva optikko neuvoi menemään neurologille. Sieltä Aira sai ensimmäisen diagnoosinsa: luomikouristuksena tunnetun paikallisen alueen dystonian. Sitä alettiin hoitaa botox-pistoksilla.

Oireet lisääntyivät tästäkin. Pään tutina voimistui entisestään ja nyt myös oikeaan käsivarteeseen tuli jäykkyyttä.

Kun oireiden alkamisesta oli kulunut neljä vuotta, Aira hakeutui yksityiselle neurologille, joka teki lopulta diagnoosin. Airan dystonia kohdistuu useisiin kehon osiin ja on nimeltään multifokaalinen dystonia.

Silmäluomien lisäksi dystonia ilmenee Airalla niskan, oikean olkapään ja nielun alueen lihaksissa. Se vaikeuttaa myös äänenmuodostusta.

Puhuminen vaikeutuu kun äänilihakset menevät spasmiin eli jumiin. Voice massage auttaa, mutta vain hetkellisesti.

Dystonia-diagnoosi oli tietysti kova pala. Se aiheutti masennustakin. Aira muisti, että hänen isänsä nuorimalla siskolla oli myös samanlainen ääniongelmia.

Kun Aira muistelee työsäoloaikaansa, oli jo tuolloin havaittavissa jotain merkkejä alkavasta dystoniasta. Valokuvissa hänen päänsä oli jotenkin vinossa.

Botox-pistokset auttavat

Fysioterapia auttaa oireisiin, mutta ei poista niiden syytä. Sairaudesta syy on lääkäreillekin tuntematon.

Fysioterapiaan saa lähteen, mutta Kelan korvaus on olematon.

Aamut sujuvat yleensä muuta päivää paremmin. Aira on jo kohtuullisen hyvin sopeutunut sairauteensa. Dystonia on yleensä elinikäinen sairaus.

”Minä olen tällainen tutinamummi”, Aira sanoo.

Airan dystonia johtuu todennäköisesti geenivirhe-

Aira Kuivalainen halusi antaa kasvat dystoniale, jota hän sairastaa.

tä. Sairaus on perinnöllinen, mutta siihen ei välttämättä sairastu.

Fysioterapia on tärkeää sen vuoksi, ettei lihasjännitys pääse aiheuttamaan pysyviä virheasentoja. Tämän vuoksi hoitona käytetään botulinumtoksiini-pistoksia, jota ruiskutetaan yliaktiiviseen lihakseen.

Toistaiseksi Airan dystonia on edennyt koko ajan. Oikeaan olkapäähän on tullut kulumia ja siinä on myös kipua. Aira on joutunut luopumaan käsityöharrastuksistaan kuten neulomisesta ja osin puutarhanhoidosta. Se harmittaa.

Kirjojen lukeminen on vaihtunut äänikirjojen kuunteluun.

Kasvat sairaudelle

Aira on mukana Suomen Dystonia-yhdistyksen toiminnassa ja on myös dystonian kokemuskouluttaja. Vertaistukiryhmässä eli Pohjois-Savon dystoniakerhossa on noin kolmisenkymmentä jäsentä.

Dystoniaa sairastavat ovat eriarvoisessa asemassa asuinpaikan suhteen. Esimerkiksi Kysin alueella esitietopäivä sairauden toteamisen jälkeen pidetään Turussa. Joensuun keskussairaalan alueella se pidetään Joensuussa.

Aira on tottunut esiintymään ja siksi halusi antaa kasvat dystoniale. Jos jollakulla on tällaisia oireita, kehottaa hän hakeutumaan tutkimuksiin.

Monet siilinjärveläiset tuntevat Airan, joka asui paikkakunnalla 26 vuoden ajan. Hän oli mukana myös kunnallispolitiikassa. Aira muutti Ranta-Toivalaan Kuopion puolelle vuonna 1991.

Dystonia on neurologinen liikehäiriösairaus

JUHA THITZ

DYSTONIAN OIREET ilmenevät tahdonalaisissa lihaksissa. Lihaksissa tai lihasryhmissä tapahtuu tahdotta riippumattomia ja toistuvia nykiviä liikkeitä. Lisääntynyt lihasjännitys aiheuttaa

myös pysyviä virheasentoja.

Dystoniaa sairastaa Suomessa noin 2500 henkilöä. Dystonian syytä ei tunneta.

Lääkinnällisenä hoitona lihasten liiallista ja virheellistä toimintaa estämään käytetään botulinumtoksiini-pistoksia, joita an-

tavat koulutetut erikoislääkärit. Myös fysioterapia, liikunta ja rentoutusharjoitukset ovat tärkeitä osa dystonian hoitoa.

Suomen Dystonia-yhdistys ry:n dystoniapäivät järjestettiin hotelli Isovalkeissa viime viikonloppuna.

Neurologian erikoislääkäri **Matti Karvonen** kertoi sairaudesta ja vastaili yleisön kysymyksiin.

Karvosen mukaan syy dystoniaan sairastumiseen on useimmiten tuntematon. Poikkeuksena hän mainitsi tunnetut geenivirheet, jotka

aiheuttavat dystoniaa. Myös erilaiset päähän kohdistuneet vammat, verenkiertohäiriöt tai tulehdukset altistavat dystoniaan sairastumiseen.

”Botuliinihoito lieventää oireita, mutta ei vaikuta syyhyn, mikä on aivoperäinen”, Karvonen kertoi.